

– дестабілізація внутріполітичної ситуації в Україні, окупація Росією українського Криму, «гібридна» війна Росії проти України на сході привели до радикальної зміни сучасної геополітичної ситуації не тільки на території Європи, але й в усьому світі. Нові геополітичні умови загострили старі і активізували нові цивілізаційні загрози та виклики, у тому числі і ті, що пов'язані з цивілізаційним поступом українства до європейського простору (Мостяєв О. І.);

– дістала подальшого розвитку ідея Н. Дейвіса про структурованість європейської цивілізації за принципом «цивілізаційне осердя» (центри + провінція) – периферія – порубіжжя». Відповідно до цієї моделі дістала подальшого розвитку концепція порубіжності (фронтірності) українства (Мостяєв О. І.);

– упродовж століть представники української мистецької еліти знали й високо цінували національні художні традиції, розуміли їх як частку загальнолюдської спадщини і вміло використовували у своїй творчості, органічно вплітаючи їх у мистецьку мову свого часу. Митці, працюючи і на батьківщині, і за кордоном, своєю творчістю сприяли входженню українського мистецтва у світовий художній процес, поповнювали мистецькі здобутки європейської цивілізації Авер'янова Н. М.);

– мистецький Євромайдан став одним із напрямків сучасного українського мистецтва. Представлені на ньому інсталяції, графіті, карикатури, портрети героїв Небесної Сотні, декоративно розмальовані щити і шоломи засвідчили, що образотворче мистецтво відповідає вимогам часу,

а українська мистецька еліта невіддільна від вирішення проблем і сподівань української нації (Авер'янова Н. М.);

Підсумовуючи одержані науковцями Центру українознавства ці та деякі інші теоретичні здобутки імовірно, що не буде перебільшеною з боку автора статті, їхня позитивна оцінка, суть якої полягає у тому, що запропоновані концептуальні підходи (як ті, що введені у науковий обіг уперше, так і ті, що дістали подальший розвиток) можуть стати теоретичним підґрунтям для подальшого поглиблення та обґрунтування не тільки методологічних засад дослідження українства, але і загалом українства як загальноцивілізаційного феномена у його часо-просторовому вимірі як на теренах України, так і поза ними.

1. Горелов М. Є., Моця О. П., Рафальський О. О. Цивілізаційні історія України: [нариси] / М. Є. Горелов, О. П. Моця, О. О. Рафальський. – К.: ТОВ УВПК «ЕксОб», 2006. – 632 с. 2. Культурно-цивілізаційний простір Європи і Україна: особливості становлення та сучасні тенденції розвитку: [колективна монографія] / [керівник авторського колективу і науковий редактор – д-р іст. наук., проф. І. Кудряченко] / Ін-т європейських досліджень НАН України. – К.: Університет «Україна», 2010. – 405 с. 3. Майборода О. М. Етнічність у міжнародній системі / О. М. Майборода. – К.: ІПІЕНД ім. І. Кураса НАН України, 2015. – С. 205. 4. Українознавство: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / за ред. М. І. Обушного. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 672 с. 5. Обушний М. Проблеми формування зовнішньополітичного іміджу сучасної України // Українознавчий альманах. – Вип. 1: Український образ світу: особливості у світовому контексті. – К., 2009. – С. 195–199.

УДК 316.722(477.64-21): 321.01(477)

Людмила Афанасьєва, Ксенія Рубікондо-Хованова

Інтеркультурне місто як модель інтеграції українських спільнот у сучасний європейський простір

Інтеркультурна модель розвитку українських міст, випробувана та затверджена в рамках Програми Ради Європи «Інтеркультурні міста», дозволяє сьогодні впроваджувати нові прийоми управління, громадської участі, міжсекторної праці з існуючими національними мережами та об'єднаннями інтеркультурної заємодії, проектних підходів тощо для успішного урбаністичного розвитку. Співпраця міст в Європі відкриває нові можливості для успішного партнерства, обміну досвідом та ідеями інтеркультурності.

Ключові слова: інтеркультурність, індекс інтеркультурності, інтеркультурна модель, інтеркультурне місто

Afanasieva Lyudmila, Kseniya Rubicondo-Khovanova

Intercultural City as a Model of Integration of Ukrainian Communities in the Modern European Space

Intercultural model of Ukrainian cities, tested and approved within the framework of the Council of Europe named "Intercultural Cities", can now be implemented in new management practices, civic participation, intersectoral collaboration, project approaches, etc. for successful urban development. Cooperation with existing national networks and associations of intercultural cities in Europe opens up new opportunities for successful partnerships, exchange of experience and realization of intercultural ideas.

Keywords: Intercultural, Index of Intercultural level, Intercultural Model, Intercultural Cities.

Афанасьєва Людмила, Рубікондо-Хованова Ксенія

Інтеркультурний город как модель интеграции украинских сообществ в современное европейское пространство

Інтеркультурна модель розвитку українських городів, испытанная и утвержденная в рамках Программы Совета Европы «Інтеркультурные города», позволяет сегодня внедрять новые приемы управления, общественного участия, межсекторного взаимодействия, проектных подходов и так далее для успешного урбаністического развития. Сотрудничество с существующими национальными сетями и объединениями интеркультурных европейских городов открывает новые возможности для успешного партнерства, обмена опытом и идеями интеркультурности.

Ключевые слова: интеркультурность, индекс интеркультурности, интеркультурная модель, интеркультурный город.

Сьогодні ми більше не можемо дозволити собі ставитися до етнокультурного розмаїття зі зневагою або ігнорувати його. Однак те, що чимало європейських і українських міст до цього часу не в змозі повноцінно скористатися перевагами такого розмаїття й навіть зіштовхуються з конфліктами

в зв'язку з відсутністю належної інтеграційної політики, залишається фактом. Відсутність належної інтеграційної політики певною мірою обумовлена недооцінкою культурного аспекту, недостатнім розумінням концепції етнокультурної інтеграції: спрощеним або упередженим розумінням куль-

тури та різноманітності, досить «стандартним» підходом до інтеграції, що призводить до ізолювання мігруючих культур, злиднів, відчуження чи конфлікту. В умовах українського та європейського сьогодення – коли українські міста переживають наплив внутрішніх переселенців, а європейські муніципалітети отримують наплив біженців – професійне та свідоме управління етнокультурним розмаїттям стає однією з необхідностей та ключових функцій органів місцевої влади.

Дві третини населення України сьогодні проживає в містах. Відомо, що саме міське середовище є осередком для зустрічі різних етносів, найбільш динамічним простором для розвитку креативної думки та інновацій. В той же час, це середовище акумулює найбільш повну палітру соціокультурних, економічних проблем і протиріч, якщо значимість суспільного простору міста ігнорується місцевими лідерами.

Відомий американський економіст Річард Флоріда назвав місто одним з найбільш видатних винаходів людства. На його думку, місто – це справжній магнетрон творчості, й тому саме міський простір став головним об'єктом вивчення філософів та економістів, письменників і соціологів, урбаністів, тощо [1, с. 240]. Міський простір також несе в собі всі проблеми, протиріччя і можливості, з якими стикається і які відкриває для себе в 21 столітті людство в цілому і окремі нації зокрема. Сучасне місто представляє собою динамічне середовище, яке здатне змінюватись у залежності від існуючої факторної обумовленості як зовнішнього так і внутрішнього характеру. Тому процеси, що відбуваються в міському середовищі та завдяки яким формуються уявлення про те чи інше місто, предоставляють значний дослідницький інтерес.

Це означає, що місто має запитати себе: «Якщо наша мета полягає в тому, щоб створити суспільство, в якому не тільки панували б свобода, рівність і гармонія, а й було б місце для ефективної взаємодії і співробітництва між культурами, в чому нам необхідно додати і що нам потрібно зробити по-іншому?» і, зокрема: «Які лідери (політичні та муніципальні) і які громадяни будуть потрібні для цього? Які нові інститути, системи та інфраструктури потрібно буде задіяти?» [2, с. 39] Прикладом того, де етнокультурна різноманітність є нормою й можливістю для всіх громадян на творче самовираження, є модель інтеркультурного міста.

Під інтеркультурністю розуміється такий підхід до культурної різноманітності, який виходить поза межі забезпечення рівних можливостей та поваги до існуючих етнокультурних відмінностей [2]. На практиці це означає визнання цінностей різних культур та їхніх прав брати участь у створенні спільної ідентичності, яка визначена різноманітністю, плюралізмом і повагою до прав та основних свобод людини.

Визнання різних культур включає різноманітність в офіційному діалозі та комунікаціях, адаптацію урядових інституцій та недержавних установ до етнорізноманітних учасників та користувачів, які б забезпечували відкритість та достатню гнучкість цих організацій у запровадженні нововведень на основі різних етнокультурних походжень. Звичайно такий підхід потребує розробки довгострокової стратегії з метою трансформації соціального та суспільного простору, інституцій, та громадської культури.

В основі цього підходу знаходиться поняття переваги розмаїття, яке означає, що розмаїття – це не загроза, а перевага для спільнот за умови компетентного керівництва; робота з концепцією різноманітності – це не спосіб міського брендингу, а філософія управління і визначення громадської політики. Звісно, міським установам і службовцям потрібен певний рівень (етнокультурної) компетентності,

щоб бути спроможними впоратися з серйозними змінами, непередбаченими ситуаціями та конфліктами, пов'язаними з різноманітністю [3].

З 2008 р. Програма Ради Європи «Інтеркультурні Міста» [3] працює над тим, щоб підвищувати таку компетентність та допомогти містам-учасникам одноіменної європейської мережі переглянути свою політику через лінзи інтеркультурності, розробити всеосяжні інтеркультурні стратегії з метою позитивного управління різноманітністю і реалізації переваги такого етнокультурного розмаїття для міст. Програма також пропонує набір аналітичних і практичних інструментів, що допомагають місцевим акторам оцінити їх прогрес на різних етапах процесу [4].

Інтеркультурне місто – це спільнота, в якій культурне розмаїття вважається цінною якістю і в якій превалюють принципи взаєморозуміння, взаємної поваги та рівності [5]. Соціальна структура та щоденна взаємодія такої громади – представників різних етнокультурних груп та корінних жителів – визначаються взаємністю, справедливістю, повагою, прийнятністю, розумінням, свободою, розмаїттям, бажанням співпрацювати і мирно співпроживати. Інтеркультурне місто дотримується інклюзивної політики, зосереджуючись на інтеркультурних зв'язках, відносинах, взаємному пізнанні різних культур та на принципах взаємодії та поваги один до одного. Інтеркультурні міста розробляють стратегії та політику, яка заохочує представників різних культур зустрічатися, «перетинатися» та змішуватися. Перетинаючи етно-культурні кордони між «більшістю» та «меншинами», ці міста сприяють взаємному збагаченню «домінуючих» і «суб» культур, місцевостей, класів, релігій, дисциплін та напрямів, що слугує джерелом культурної, соціальної, громадської та економічної інновації [6].

Основою дослідження феномену інтеркультурного міста в даному аспекті є підхід, який ґрунтується на інтеркультурній комунікації, яка заклала основи «просторово зорієнтованої» галузі соціології – соціології міста Е. Богардуса, Е. Берджеса, М. Вебера, Л. Вірта, Г. Гофстеда, Дж. Джекобса, Г. Зіммеля, К. Казміра, К. Клакхона, Л. Мамфорда, Я. Морена, Р. Парка, Ф. Стрідбека, Е. Стюарта, Дж. Трагера, Ф. Тромпенаарса, Р. Флоріди, Е. Холла; теорій та практик сучасних західно-європейських дослідників та експертів (П. Бонніель, Р. Вілсон, Ф. Вуд, А. Манс, Є. Надью, Д. де Торресак, Д. Пінеллі, К. Фредетт, К. Хованова-Рубикондо, Д. Шанто та інших), які обґрунтували основні принципи програми «Інтеркультурні міста» й знайшли відображення в Білій книзі Ради Європи з інтеркультурного діалогу «Жити разом, як рівні в гідності» (White Paper on Intercultural Dialogue “Living Together as Equals in Dignity”), «Підсумки Європейського року інтеркультурного діалогу» (European Year on Intercultural Dialogue), «Інтеркультурні міста: до моделі інтеркультурної інтеграції» (Intercultural Cities: towards a model for intercultural integration), «Інтеркультурні міста 2008–2009: Підсумковий звіт» (Intercultural Cities 2008–9: Final Report); вітчизняних ідей В. Андрущенко, О. Арабаджи, Л. Афанасьєвої, О. Балакіревої, В. Беха, Є. Головахи, Л. Дроблюжевої, В. Євтуха, С. Катаєва, І. Кононова, Н. Паніної, Б. Слющинського, М. Соболевської, Ю. Сороки, Л. Сокурянської, Л. Хишняк, М. Цюрупи, Г. Фесенко, М. Шульги, та методолого-практичних напрацюваннях науковців та експертів культурної політики, безпосередніх учасників української мережі інтеркультурних міст.

Концепція «інтеркультурні міста» (включаючи ідеї «Інтеркультурних лінз», «Аналітичної таблиці інтеркультурного міста з десяти кроків», «показників інтеркультурності»)

бере свій початок у проведеному організацією Comedia [2] дослідженні відносин між змінами в житті міста і культурним розмаїттям, де була запропонована нова концептуальна основа для управління етнокультурною різноманітністю в міських умовах.

Програма Ради Європи «Інтеркультурні міста» прагне розширити і поглибити параметри обговорення цих питань шляхом їх переведення з заголовків статей в реальність – туди, де люди живуть спільно і створюють свої міста на основі щоденної взаємодії. Слід зазначити, що її розробники запропонували й практичні політичні кроки та методи, які могли б бути прийняті й успішно використані містами в різних країнах.

Одинадцять міст – Ліон, Люблін, Іжевськ, Нойшатель, Берлін-Нойкельн, Суботіца, Тільбург, Реджіо Емілія, Патрас, Осло, Мелітополь – взяли участь у пілотному проекті Програми в 2008 р. з метою первинного тестування та подальшого розвитку аналітичних та практичних інструментів. Серед критеріїв відбору цих міст були прихильність міського керівництва до роботи з етнокультурним розмаїттям, наявність надійної мережі громадських організацій, зацікавленість міських службовців і місцевих ЗМІ [2].

По успішному завершенні пілотного проекту, Програма додатково залучила ряд досвідчених експертів, оцінників, та організацій, результатом співпраці яких було розширення як самої мережі інтеркультурних міст, так і її концептуальної основи: такі поняття, як «інтеркультурні лінзи», «модель управління для інтеркультурного розвитку», «індекс інтеркультурних міст» [2].

У 2011 році, дев'ять інших міст – Боткирка (Швеція), Копенгаген (Данія), Женева (Швейцарія), Дублін (Ірландія), Лісабон (Португалія), Лімасол (Кіпр), Лондон-Люїшем (Великобританія), Печ (Угорщина), Сан-Себастьян (Іспанія) – приєдналися до Програми, щоб скористатися досвідом та експертною підтримкою для розробки своєї власної інтеркультурної політики. Залучилися також до Програми 23 міста, учасники мережі Європейські міста (EUROCITIES).

Сьогодні Програма Ради Європи «Інтеркультурні Міста» має успіх на більш широкому міжнародному рівні. В даний час більше 70 міст світу застосовують урбаністичну модель інтеркультурної інтеграції, включно з такими містами, як Мехіко, Монреаль, міста Японії і Південної Кореї. Виявляють зацікавленість представники міст Сполучених Штатів Америки.

Враховуючи ефективність Програми, Комітет Міністрів Ради Європи на своєму засіданні 21 січня 2015 року видав Рекомендацію державам-членам Ради Європи щодо втілення урбаністичної моделі інтеркультурної інтеграції в місцевих органах управління та при розробці національної інтеграційної політики та політики управління різноманітністю [7]. Зокрема, документ рекомендує довести урбаністичну модель інтеркультурної інтеграції та інструменти для її втілення до відома місцевих і регіональних органів влади, а також до відома відповідних національних, регіональних та місцевих установ, організацій та мереж. Він також пропонує заохочувати реалізацію урбаністичної моделі інтеркультурного міста на місцевому рівні в межах існуючих можливостей та компетенцій, та підтримати створення національних міських мереж для обміну досвідом та проводити навчання у цій галузі [8]. Йі наразі, коли євроінтеграційні прагнення України стали невід'ємними реаліями політичного сьогодення, а європейські орієнтири набули практичного втілення у низці рішень та дій і української держави, й офіційних органів

Євросоюзу, так важливо нашим меріям при перегляді політики міжкультурного діалогу і управління різноманітністю скористатися цими Рекомендаціями Комітету Міністрів Ради Європи.

Чинний етап впровадження моделі інтеркультурної інтеграції (розробленої Програмою «Інтеркультурних Міст» Ради Європи) в сфері інтеграційної політики на місцевому рівні ґрунтується на вказаній ухвалі й підтверджує незмінність наступних стратегічних засад, мети і засобів втілення конкретних етапів і розділів Програми: досягнення порозуміння та більшої єдності інтеграції учасників. Ця мета може досягатися, зокрема, шляхом проведення спільних дій у сфері міграції, інтеграції та зв'язків з громадськістю; важливість створення простору для міжкультурного обміну та обговорення, сприяння у забезпеченні доступу і цивільних прав та розвитку інтеркультурної компетентності, особливо на місцевому рівні.

Щодо участі України в Програмі Ради Європи «Інтеркультурні міста», то зазначимо, що на сьогодні єдиним прямим учасником Європейської Програми інтеркультурних міст є місто Мелітополь Запорізької області, приклад останніх розробок у сфері інтеркультурності якого подано в кінці даної статті. Основи національної мережі інтеркультурних міст України, ініціаторами якої виступили представники 11 міст (Мелітополь, Южне, Луцьк, Житомир, Прилуки, Ніжин, Хмельницький, Вінниця, Херсон, Івано-Франківськ та Павлоград), були покладені в 2011 р. Сьогодні українська мережа нараховує менше офіційних учасників, але включає ті українські міста, які дійсно бачать потенціал та усвідомлюють перевагу етнокультурної різноманітності для розвитку своїх громад, а також стратегічно підходять до втілення моделей інтеркультурної інтеграції в політику й управління своїми територіями.

Інтеркультурний інтеграційний підхід української мережі спирається на документи та стандарти Ради Європи у сфері етнокультурного розмаїття та захисту міноритарних культур, інтеркультурної компетенції, багатомовності, інтеркультурної освіти, боротьби з расизмом і ксенофобією, запобігання ненависті, ролі ЗМІ в розвитку культури толерантності, взаємодії мігрантів та приймаючих суспільств і інтеркультурної компетенції соціальних послуг. Інтеркультурна модель розвитку українських міст, випробувана та розвинута в рамках Програми Ради Європи «Інтеркультурні міста», дозволяє сьогодні впроваджувати нові прийоми управління, громадської участі, міжсекторної взаємодії, проектних підходів, тощо для успішного майбутнього розвитку. Співпраця з існуючими національними мережами та об'єднаннями інтеркультурних міст в Європі відкриває можливості успішного партнерства, обміну досвідом та ідеями інтеркультурного діалогу.

Сьогоднішні завдання впровадження в процес міського розвитку Програми «Інтеркультурні міста» полягають насамперед в об'єднанні зусиль різних секторів і мобілізації внутрішніх ресурсів, що впливають на покращення якості життя городян, сприяють зміцненню взаємин між культурними спільнотами міста та формуванню сучасної міської політики. Саме тому ці міста беруть активну участь у практикумах з обміну досвідом не тільки зі своїми українськими колегами, але й з представниками національних інтеркультурних мереж та міст Європи. Так, наприклад, в рамках Конгресу Ініціатив Східної Європи, який проводився 1–3 жовтня 2015 в Любліні, відбулося засідання сесії «Інтеркультурні міста» з підтримкою однойменної Програми Ради Європи. У сесії взяли участь представники восьми українських та п'яти польських міст,

експерти з інтеркультурної політики з Іспанії (Барселона), Великобританії (Лондон), та Франції (Страсбург). У зв'язку з виниклою в Європі ситуацією, пов'язаною з напливом біженців, а також враховуючи труднощі, пов'язані з внутрішнім переселенням громадян, які відчуває Україна в результаті складної геополітичної ситуації, значна частина сесії була присвячена обговоренню методики інтеграції переселенців, біженців та іммігрантів.

Зокрема, українські представники поділилися досвідом і «реаліями» організації побуту й життя переселенців у своїх містах. Представники польських муніципалітетів розповіли про складнощі на законодавчому рівні, з якими вони стикаються при роботі над проектами щодо інтеграції. Протягом сесії також широко обговорювався процес розвитку національних мереж інтеркультурних міст. Експерти перерахували переваги участі в таких мережах і навели приклади успішних практик таких мереж в Іспанії, Італії та Україні. Серед основних висновків сесії були зазначені проведення роботи з польськими містами щодо більш активного втілення урбаністичної моделі інтеркультурної інтеграції та налагодження співробітництва між інтеркультурними містами і національними мережами міст двох сусідніх держав – України й Польщі.

Результати таких зустрічей дозволяють стверджувати, що сьогодні міста-учасники інтеркультурних мереж обирають шлях від толерантної рівноваги до інтеркультурного розвитку і, за твердженням міжнародних експертів, представляють собою «модель управління етнокультурним розмаїттям», слугуючи позитивним прикладом для інших міст в плані побудови позитивних стосунків між людьми різних національностей, конфесій, культур.

Звичайно, на міському рівні подібний стратегічний підхід може бути досягнутий лише шляхом мобілізації всіх адміністративних одиниць і професійних спеціалізацій та при широкому залученні громадянського суспільства. Адже стратегія повинна охоплювати всі сфери діяльності міста, його політику й залучати установи та громадян до досягнення загальних цілей. Цей підхід також потребує відданих справі лідерів.

Нинішні надзвичайно складні обставини життя України в умовах зовнішньої агресії та окупації її територій, що породили таке явище, як внутрішні біженці й вимушені переселенці, вказують на необхідність активізувати органи місцевої влади до роботи над забезпеченням належних умов економічної, соціальної та етнокультурної інтеграції його мешканців для подолання спільних загроз, а також задля забезпечення жителів міста, біженців, переселенців та представників етнічно-конфесійних спільнот належними умовами проживання в соціокультурному просторі. Саме тому наразі так важливо взяти до уваги урбаністичну модель інтеркультурної інтеграції, сумлінно протестовану, відредаговану та визнану за її ефективність багаточисельними містами-учасниками Програми, при розробці нинішньої стратегії управління українськими містами.

Досвід Мелітополя. Передаючи власний і переймаючи досвід інших європейських інтеркультурних міст, наприкінці 2014 р. Мелітополь активно включився у втілення урбаністичної інтеркультурної моделі на території свого міста та розробку «Плану інтеркультурної інтеграції міста на 2015–2020 рр.». Цей план по суті документує стратегічний вибір та напрямки політики міста у сфері інтеркультурної інтеграції.

Керуючись запропонованими Програмою Ради Європи «Інтеркультурні міста» елементами інтеркультурної стратегії (позитивне відношення до різноманіття, оцінка функцій міста крізь «інтеркультурні лінії», посередництво й вирішення конфліктів, мова, стратегія по відношенню до ЗМІ, розробка міської міжнародної політики, підхід, заснований на реальних даних, підвищення інтеркультурної інформованості, гостинність по відношенню до новоприбулих, управління процесами в інтеркультурній сфері) [2], постійними консультаціями з експертом Ради Європи Ксенією Ховановою-Рубікондо та належному науковому супроводу Центру соціологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, активна участь якого надала можливість не тільки проводити поточний моніторинг, але й своєчасно оцінювати ефективність взаємодії органів самоврядування та національно-культурних товариств, визначати пріоритети в розробці інтеркультурної політики в реалізації «Стратегії розвитку міста Мелітополя», тим самим координуючи зусилля мерії, міських відділів освіти і культури, міської громади та Асоціації національних громад. Розпорядженням міського голови Мелітополя було створено робочу групу в складі більш ніж 80 волонтерів, представників мерії, депутатського корпусу, громадських організацій, національно-культурних товариств, науковців, підприємців, журналістів, студентської молоді щодо проектно-розробки міської моделі міжкультурної інтеграції з підготовки «Плану інтеркультурної інтеграції міста Мелітополя на 2015–2020 рр.». Приступаючи до розробки й реалізації Плану, робоча група виходила з чіткого бачення актуальних проблем міста в контексті загальнополітичної ситуації в Україні, курсу української держави на євроінтеграцію, соціокультурних засад розвитку Мелітополя, викладених в «Стратегії розвитку міста Мелітополя до 2020 року». Саме ними й було визначено пріоритетні напрямки цього Плану: міжкультурна свідомість, освіта та міжкультурне спілкування; активізація громадської діяльності, економічне та інформаційне забезпечення інтеркультурного розвитку; інтеркультурне планування та облаштування креативного міського простору; привітальна політика міста та культурно-духовні практики громади; етнотуризм та краєзнавство.

Основна мета Плану – працювати разом заради подальшого розвитку інтеркультурного Мелітополя, створюючи умови та нові можливості для динамічного, інклюзивного та по-справжньому інтеркультурного суспільства за участі всіх жителів міста, незалежно від їхнього етнічного походження, віросповідання, віку, статі, чи освіти. Моделлю для оновлення Мелітополя в його активному прагненні до зміни існуючих стереотипів багатокультурного міста слугували й слугують принципи інтеркультурності та кращі європейські зразки побудови міської спільноти нового типу.

Втілення такої моделі вже дало для міста практичні приклади-результати. Так, члени робочої групи Мелітопольського державного педуніверситету та Навчально-виховного комплексу № 16, в межах операційної мети «Сприяння об'єднанню громади міста задля розбудови і розвитку демократичної, правової, соціальної держави й громадянського суспільства» інтеграційної теми Плану «Міжкультурна свідомість, освіта та міжкультурне спілкування» в жовтні цього року долучилися до незалежного, соціального, політично й релігійно нейтрального проекту – відзначення Всесвітнього Дня Гідності. В межах інтеркультурної стратегії освітянської молоді було запропоновано поділитись історіями, спрямованими на реалізацію принципу щодо того, що особиста

гідність взаємопов'язана з гідністю інших людей (матеріали розміщені на сторінці «GLOBAL DIGNITY DAY» facebook).

Ірина Донець, член робочої групи «Інтеркультурне планування та облаштування креативного міського простору» (основною метою групи є формування креативного простору міста, оптимізація творчих мейнстримів і підвищення рівня комфортності зон культури та дозвілля за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID)), ініціювала на базі Центру дитячої та юнацької творчості Мелітопольської міської ради впровадження проекту «Місто Мелітополь підтримує інтеграцію місцевої молоді». Задум проекту полягає в тому, щоб у шести клубах за місцем проживання створити коннект-студії родинного дозвілля для вимушених переселенців та мелітопольських дітей і підлітків, як внесок у стабілізацію складної обстановки в нашій країні.

Ще одним вдалим прикладом реалізації Плану стала ініціатива мелітопольського координатора благодійного фонду «Ліга Чарівників» Олени Стрілецької (члена робочої групи інтеграційної теми «Привітальна політика міста та культурно-духовні практики громади») щодо проведення тренінгів-консультацій з експертами «Міжнародної жіночої ліги за мир та свободу (Women's international league for PEACE@FREEDOM)» Броню Хайдс з Північної Ірландії та Альмут Рохованською з Австрії щодо обговорення проблем консолідації інтеркультурної громади міста з вимушено переселеними особами на основі загальноєвропейських демократичних цінностей: «Як ми можемо інтегрувати вимушено переселених осіб, якщо їх нема куди інтегрувати?», «Як ми можемо мобілізувати жінок для того, щоб вони разом

висловлювали свою думку та вимагали від місцевих органів влади виконання необхідних вимог?», «Сенс та значення жіночої активності: як ми можемо стати сильнішими та діяти ефективніше?», «Чи готові ми почати діалог один з одним?».

Як бачимо, тільки в результаті тривалої співпраці мелітопольської мерії, громади, ЗМІ, підприємців, науковців та експертів, поваги та уваги до керуючих принципів та моделей Програми Ради Європи «Інтеркультурні міста», що були адаптовані до сьогоденної української дійсності, стало можливим створення першого в Україні досвіду втілення урбаністичної моделі інтеркультурної інтеграції та розробки Плану інтеркультурної інтеграції.

1. Флорида Р. Большая перезагрузка. Как кризис изменит наш образ жизни / Р. Флорида // «Классика-XXI». – 2012. – 240 с.;
2. Межкультурные города: К модели межкультурной интеграции (Результаты совместной программы Совета Европы и Европейской Комиссии «Межкультурные города») Совет Европы: ТОВ «Мастер книг», Киев. – 161 с.;
3. The diversity advantage challenge [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/DG4/CULTUREHERITAGE/CULTURE/DIVERSITY/form2014_en.pdf;
4. Interculturalcities: governan ceand policies for diverse communities [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/Cities/Default_en.asp;
5. The Intercultural Integration Approach: cities realizing the diversity advantage. Council of Europe, Strasbourg, France, September 2013;
6. Bloomfield J., Bianchini F. Planning for the Intercultural City. Stroud; Comedia. – 2004;
- 7 Recommendation CM/Rec (2015)1 of the Committee of Ministers to member States on intercultural integration [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp>.

УДК 621.39:323.2(477)

Павло Жадько

Інформаційно-комунікативні технології в демократизації владних відносин в Україні

Робота присвячена проблемам функціонування інформаційно-комунікативних технологій у сфері владних відносин в Україні. Автор аналізує роль інформаційно-комунікативних технологій в політичній складовій суспільства в межах євроінтеграційного змісту цього процесу. Виходячи з розуміння, що демократична система постійно потребує зворотного зв'язку за допомогою комунікації, робиться акцент на основні теоретичні положення здійснення політичної комунікації: політико-правове регулювання комунікативного процесу; особливості функціонування засобів масової інформації як посередника між владою і суспільством; легальність та публічність комунікативної сфери в усіх проявах її функціонування; складові інформаційного поля політичного життя суспільства. Характеризується низка наукових понять: політична комунікація, політична культура, етичні норми політичного життя суспільства, демократичний вектор політичного спілкування. Робота містить практичні рекомендації стосовно процесів взаємодії суб'єктів політичної та соціальної сфер, виходячи з політико-правових, етично-культурних та адміністративних положень.

Ключові слова: інформаційно-комунікативні технології, демократизація, владні відносини, політична комунікація, політична культура.

Pavlo Zhadko

Information and Communication Technologies in Democratization of Power Relations in Ukraine

This paper deals with the problems of functioning of information and communication technologies in the field of power relations in Ukraine. The author analyzes the role of information and communication technologies in political components of society within the European integration process. Based on the understanding that a democratic system requires constant feedback via communication the author locks through the basic theoretical concepts of political communication: political and legal regulation of the communication process; peculiarities of media as a mediator between the government and society; legality and publicity in communicative sphere in all aspects of its operation; components of the information field of political society. They are characterized by a number of scientific concepts: political communication, political culture, moral norms of political life, democratic vector of political communication. The work contains practical recommendations for the processes of interaction of political and social spheres, based on political, legal, ethical, cultural and administrative provisions.

Keywords: Information and Communication technology, Democracy, Power Relations, Political Communication, Political Culture.

Павел Жадько

Информационно-коммуникационные технологии в демократизации государственных отношений в Украине

Робота посвящена проблемам функционирования информационно-коммуникативных технологий в сфере политических отношений в Украине. Автор анализирует роль информационно-коммуникативных технологий в политическом обществе в пределах евроинтеграционного содержания этого процесса. Исходя из того, что демократическая система постоянно нуждается в обратной